

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

47

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення для
самотійного вивчення дисциплін
та їх окремих розділів*

ОДЕСА 2016

Матеріали друкуються відповідно до рішення 47-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення для самостійного вивчення дисциплін та їх окремих розділів”, яка проходила 4–5 квітня 2016 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Леонтєва І.О., методист методичного відділу.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРІВ-ТЕХНОЛОГІВ

І.В. Мельник

Важливим компонентом в підготовці технологів до професійної діяльності є посилення практичної направленості навчання, необхідність випуску, насамперед, широко профільних спеціалістів, що володіють в той же час ґрунтовними спеціальними знаннями та навичками. Майбутньому технологу в його професійній діяльності доведеться застосовувати свої знання не тільки по спеціальності, але й і в різноманітних сферах. На підприємстві від нього знадобиться постійне підвищення своєї кваліфікації, отримання додаткових знань і навиків, які він зможе здобути тільки шляхом самоосвіти.

На сучасному етапі затверджена 1,5-річна підготовка магістрів-технологів, що передбачає збільшення часів на лабораторну та самостійну роботу при виконанні науково-дослідного експерименту. Особливо актуальним продовження терміну навчання є для магістрів-виноробів, так як це дозволить при постановці експерименту охопити два сезони переробки винограду в первинному виноробстві. А це, в свою чергу, дає можливість майбутнім спеціалістам стати безпосередньо учасниками виробничого процесу в період дослідницької практики, аналізувати основні етапи технології, обґрунтовувати доцільність впровадження в умовах виробництва попередньо сформульовані та розраховані теоретичні аспекти науково-дослідної роботи, а також робити висновки щодо економічної ефективності впровадження експерименту.

Факторами формування дослідницьких вмінь спільно з учбовими є орієнтація на розв'язання пізнавальних і професійних суперечностей в освітньому процесі, самостійний характер рішень студентом професійно важливих задач, прогнозування результатів учбової і науково-дослідницької діяльності, комплексна мотивація професійно-спрямованого самодослідження.

Необхідність забезпечення у магістрів-технологів дослідницького підходу до життя та професії потребує формування дослідницької компетенції.

Під компетенцією ми розуміємо здатність мобілізувати всі ресурси (знання, вміння, навички, здібності та психологічні характеристики), необхідні для виконання завдання на високому рівні, співвідносності з конкретною ситуацією відповідно до цілей і умов перебігу процесу. Тому формування компетенції потребує створення відповідних навчальних ситуацій, які можуть бути реалізовані в спеціальних учбових середовищах, у тому числі – з залученням сучасних комп'ютерних технологій.

Компетентність трактується як адекватна орієнтація людини в різних галузях її діяльності – роботі, навчанні, культурі, політиці, здоров'ї, освіті тощо. Тому в підготовці майбутніх науковців потрібно орієнтуватися не тільки на професійну, а й на особистісну складову, що в подальшому дозволить випускнику згідно із змінами в сфері трудових відношень, проявляти ініціативу, гнучкість і самовдосконалюватись.

Таким чином, дослідницька компетенція – це сукупність знань в певній галузі, наявність дослідницьких здібностей і спроможність застосовувати ці знання і вміння в конкретній діяльності. Спеціаліст, який володіє дослідницькою компетенцією, вміє активно і продуктивно аналізувати фактичну інформацію, створювати і вибирати нові алгоритми, ресурси, технології. Дослідницька компетенція є складовою частиною професійної компетенції і забезпечує її ефективність.

До самостійної роботи студенти технологічних спеціальностей залучаються з початкових курсів, і підготовка майбутніх професіоналів в галузі бродильних виробництв починається із вивчення фундаментальних загальноосвітніх, загальнотехнічних дисциплін і вивчення загальних аспектів технології вина і пива. На початковому етапі вони необхідні для розширення світогляду студента в даній галузі, і головне – заінтересованості майбутнього спеціаліста в самій спеціальності і необхідності вивчення спеціальних дисциплін, без яких оволодіти сучасною технологією вина і пива неможливо. Самостійна робота виконується з використанням методичних вказівок, призначених корегувати роботу студентів та удосконалювати її якість. Самостійна робота на лабораторних заняттях за спеціальними дисциплінами має діяльний характер. Основною умовою для успішного її виконання є мотивування студентів у поєднанні з чіткою постановкою пізнавальних завдань, наявністю алгоритму виконання роботи. У даному напрямку передбачається також обов'язкове проведення виробничих практик на різних рівнях вищої освіти.

Самостійна робота магістрів-технологів при виконанні науково-дослідної роботи має творчий характер. При роботі над оглядом літературних джерел по темі формуються вміння майбутнього дослідника аналізувати стан, явища, процеси та проблеми виробництва з точки зору наукових позицій; усвідомлення значення своєї професійної та суспільної діяльності для подальшого розвитку галузі та суспільства; знання тенденцій світового розвитку НТП і пропозиції щодо використання у вітчизняних технологіях.

На етапі підготовки та організації проведення експерименту важливою складовою навчання виступає самоосвіта студента, яка дозволяє розширити та поглибити отримані знання. Самоосвіта як процес самокерування отриманими знаннями, вміннями та навиками, в яких одночасно виховуються і розвиваються розумові сили та здібності студентів, допомагає процесу подолання труднощів, в тому числі – при вивченні інформаційних технологій. Діяльність магістрів потребує діагностичного аналізу, який здійснює керівник.

Завершальним етапом у формуванні особистих якостей майбутнього науковця є його участь в учбових і виробничих дегустаціях, виступи з науково обґрунтованими доповідями на наукових конференціях і семінарах, робота при підготовці тез доповідей та формулюванні висновків по дослідній роботі.

Підвищення ролі науки в соціальному прогресі, проникнення її в усі сфери життя людей, залежність якості підготовки майбутнього спеціаліста від дослідницької направленості освітнього процесу зробили проблему науково-

дослідницької підготовки кадрів актуальною. Її важливим аспектом виступає формування у майбутнього спеціаліста дослідницьких вмінь.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З КУРСУ “УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)” У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСТНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ

О.В. Нарушевич-Васильєва

В умовах входження української системи вищої освіти в європейський освітній простір спостерігається стійка тенденція впровадження компетентнісного підходу до формування змісту та організації навчального процесу. Освітні результати і пріоритети за такого підходу зміщуються від досягнення певного рівня знань, умінь та навичок до оволодіння сукупністю компетенцій – універсальних (базових, ключових) і спеціальних (предметних, професійних).

Підготовка фахівця з високим рівнем теоретичних знань і практичних навичок, здатного до самовдосконалення і творчого пошуку, неможлива без копіткої самостійної роботи студента, яка сприяє не лише засвоєнню й закріпленню навчального матеріалу дисципліни, але й формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні планувати, організувати та контролювати власну діяльність.

Досвід викладання дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» показує, що головними факторами, які спричиняють неякісне виконання студентами позааудиторної самостійної роботи, насамперед є недостатнє опанування знань з української мови під час навчання в школі, досить низький рівень сформованості вмінь і навичок опрацювання навчальної або наукової літератури, конспектування та аналізу прочитаного, низька вмотивованість щодо підвищення власної мовної культури, безініціативність, неорганізованість, неухважність. Подолання цих недоліків можливе за умови переходу до навчання, яке здійснюється на засадах індивідуалізації із застосуванням відповідних особистісно орієнтованих технологій. У зв'язку з вищезазначеним особливу увагу необхідно приділяти змісту та формам завдань, відібраних для самостійної роботи: це мають бути індивідуальні навчально-дослідні завдання конструктивно-варіативного й творчого характеру, спрямовані на формування та розвиток у студента ключових і *професійних компетенцій*.

Одним із найважливіших завдань підготовки майбутніх фахівців для будь-якої професійної галузі є формування комунікативної компетентності, яка означає здатність здійснювати осмислену й ефективну (адекватну ситуації) міжособистісну взаємодію з метою обміну інформацією, спираючись на знання особливостей комунікативного процесу, засобів спілкування (вербальних і

А.П. Лапінська, Н.В. Хоренжий	77
ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ЯК ПРОФЕСІЙНО НЕОБХІДНОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ	
Ю.Г. Лобода, О.Ю. Орлова	78
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО САМООСВІТИ	
Г.М. Лозовська	82
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНЖИНІРИНГ ПІДПРИЄМСТВ" (КОМБІКОРМОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ)	
А.В. Макаринська	84
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	
О.В. Малинка, В.Д. Бойченко	87
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НОВА ФОРМА НАВЧАННЯ	
Т.А. Манолі, Я.О. Баришева, О.В. Бочарова	88
УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПС У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ОНАХТ	
Г.І. Віват, Я.В. Машарова	90
МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИШУ: ВІД «ЗНАННЄВОГО» ДО «КОМПЕТЕНТІСНОГО» ПІДХОДУ У НАВЧАННІ	
Ю.М. Мельник	91
СУТЬ І ЗМІСТ ПОНЯТТЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ	
Ю.М. Мельник, Г.А. Шевченко, А.П. Зюганов	92
ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРІВ-ТЕХНОЛОГІВ	
І.В. Мельник	94
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З КУРСУ “УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)” У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ	
О.В. Нарушевич-Васильєва	96
ЗАДАЧІ ВИЩОЇ ШКОЛИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	
В.В. Немченко	98
ВИВЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ ОНАХТ	
І.А. Осадча	99
ЕТИКА НАУКИ ТА СУЧАСНІ ЗАСОБИ ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ ПРАЦІ	
В.Б. Єгоров, О.В. Ольшевська, О.О. Тіглова, О.С. Бодюл	101
МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
Орлова В.О.	103
ЗНАЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ПРИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ	
О.П. Ощепков	106
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ	
Г.Б. Пчелянська	107
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ МЕХАНІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
С.М. Перетяка	